

به نام خدا

ریسه های سیر و اسپند

www.ketab.ir

علی اصغر قلیزاده جوشقان (ساغر)

سرشناسه	: قلیزاده جوشقان ، علی اصغر ۱۳۵۴ .
عنوان و نام پدیدآور	: ریه های سیر و اسپند/ علی اصغر قلیزاده .
مشخصات نشر	: اسفراین، شکوفه سیب، ۱۳۹۲ .
مشخصات ظاهری	: ۲۰۶ ص .
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۱۱۳-۰۰-۳
عنوان روی جلد	: ریه های سیر و اسپند / شاگردان .
موضوع	: نوجوانان ، آثار و نوشته های فارسی .
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا .
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ۸ ق ۲ ش / PIR۴۰۰۷
رده بندی دیویی	: ۸۹۲۸۳ / ۱۰ فا
شماره کتاب شناسی ملی	: ۳۷۱۶۸۴۰

انتشارات شکوفه سیب

E-mail: shokofehseab۹۲@gmail.com

طراح جلد و گرافیکست :

محمدپور، فهیمه

صفحه آرا :

علی اکبریان، اکرم

تیراژ :

۱۰۰۰ نسخه

دفتر و مرکز پخش :

۰۹۳۷۵۰۹۷۷۱۱

حق چاپ محفوظ است.

فهرست

۱	تقدیم
۳	مقدمه ای در باره کتاب
۵	شیوه ی کار
۱۱	فصل اول مناجات
۱۲	هدف های آموزشی و رفتاری
۱۷	فصل دوم طنز و خاطره
۱۸	هدف های آموزشی و رفتاری
۲۳	فصل سوم داستان
۲۴	هدف های آموزشی و رفتاری
۴۶	فصل چهارم علمی و پژوهشی
۴۷	هدف های آموزشی و رفتاری
۷۹	فصل پنجم زندگی نامه
۸۰	هدف های آموزشی و رفتاری
۱۰۸	فصل ششم جانبخشی
۱۰۹	هدف های آموزشی و رفتاری
۱۱۳	فصل هفتم تخیلی
۱۱۴	هدف های آموزشی و رفتاری
۱۲۴	فصل هشتم باز نویسی
۱۲۵	هدف های آموزشی و رفتاری
۱۴۱	فصل نهم تک نگاری
۱۴۲	هدف های آموزشی و رفتاری
۱۵۵	فصل دهم توصیفی
۱۵۶	هدف های آموزشی و رفتاری

به نام خدا

طالع اگر مدد دهد ، دامنش آورم به کف
طرف کرم ز کس نیست ، این دل پر امید من
از خم ابروی توام ، هیچ گشایشی نشد
ابروی دوست کی شود دستکش خیال من

گر بکشم زهی طرب ، ور بکشد زهی شرف
گر چه سخن همی برد ، قصه ی من به هر طرف
وه که در این خیال کج ، عمر عزیز شد تلف
کس نزده است از این کمان تیر مراد بر هدف

(حافظ)

مقدمه ای در باره کتاب :

خدا را شکر ! پس از چند سال تلاش ، کار ها سامان گرفت و آنچه که عاشقش بودم اتفاق افتاد . آغاز سال تحصیلی ۱۳۸۶ ه.ش. بود که تصمیم گرفتم کتاب انشایی بر اساس کتاب های فارسی مقطع راهنمای تهیه کنم . تا هم آثار دانش آموزان را به یادگار در آن ثبت کنم و هم با ارائه ی نمونه ، راه گشای دانش آموزان باشد . بر همین اساس اگر چه در ابتدا با آزمون و خطا و با برنامه ریزی مختصر و بدون انگیزه ی چاپ ، کار آغاز شد ، رفته رفته انسجام لازم به دست آمد و این مجموعه شکل درست تری به خود گرفت. سال های نخست فقط یک انشا و یک قطعه عکس سه در چهار از دانش آموزان جمع آوری می کردم ، اگر چه بعضی وقت ها دانش آموزان کار را جدی نمی گرفتند و با بی مهری آنها روبرو می شدم و کار به سختی پیش می رفت ، اما به هر سختی بود تا پایان سال تحصیلی ۱۳۹۲ ه.ش. (هفت سال) قریب به دو هزار انشا جمع آوری شد و از آن میان دویست و پنجاه و شش اثر به صورت یک کتاب در ده فصل آورده شد.

تمام کارهای مربوط به چاپ ؛ تایپ ، اسکن عکس ها ، ویرایش و ... همگی با عشق و حوصله در شب های بی پایان این حقیر انجام گرفت . کتاب ده فصل دارد ، ابتدای هر فصل مقدمه ای آمده است که در آن مقدمه ، شیوه ی کار و جزئیات مورد نیاز آن فصل را بیان کرده است . بعد از آن نمونه ها بر اساس حروف الفبا و بر اساس نام خانوادگی پشت سر هم آمده است . سمت راست صفحه عکس دانش آموزی که آن انشا را نوشته است قرار دارد و زیر آن ، نام خانوادگی و نام درج گردیده است و وسط صفحه بالای متن اصلی ، عنوان نوشته مشخص شده است . چنانچه اثر توسط خود دانش آموز آفریده شده بود ، که نیاز به ذکر منبع نبود ولی آنجا که نیاز به ذکر منبع بود ، در پایان متن در میان دو پرانتز بر اساس روش تحقیق

پیشرفته (ارجاع درون متنی) ذکر منبع صورت گرفته است. در تمام فصل های کتاب، انشا های وجود دارند که دانش آموزان آنرا از جایی نوشته و نقل قول کرده اند، اگر چنانچه اثری منبع خود را ارجاع نداده باشد (دانش آموز دچار فراموشی شده باشد)، این موضوع را با این علامت (!؟) در پایان متن مشخص کرده ام.

سنجش میزان ارزش ادبی آثار را به خوانندگان و اگذارده ام و در این باره هیچ کدام از آثار را رتبه بندی و مقایسه نکرده ام. بعضی از آثار می توانست در دو فصل ارائه گردد، به عنوان مثال خیلی از انشا های تخیلی را می توانستم در فصل داستان نیز بیاورم، داستانک ها هم در فصل داستان قرار گرفته اند، خیلی از فابل ها می توانست در فصل داستان قرار بگیرد و...؛ آنچه که در فصل بندی آثار ملاک عمل واقع گردید درون مایه ی اصلی آن آثار بود، تا هم از تکرار پرهیز شود و هم از زیاد شدن برگه های کتاب. در فصل پژوهش و بعضا در جاهای دیگر به دلیل طولانی بودن مطلب از آوردن بقیه ی متن خود داری شده است، این مطلب را با (...). ادامه دارد، نشان داده ام. کتاب اگر چه خالی از عیب نیست، تا آنجا که امکان داشت با ویرایش فنی و ساختاری از کاستی ها پیراسته شد و تلاش گردید در این میان اصل و مایه ی اثر دچار تغییر و خلل نگردد، اگر چه در تمام کتاب ویرایش این حقیر سایه انداخته است.

با توجه به گروه سنی دانش آموزان راهنمایی و با توجه به اهمیت آفرینش و خلاقیت قالب های آورده شده و با توجه به استعداد و علاقه دانش آموزان، به همین قالب های ادبی بسنده شد؛ انواع نامه نگاری، گزارش، نمایش نامه نویسی، مقاله و ... مورد توجه قرار نگرفت. در این زمینه لازم به یادآوری است؛ با توجه به این که جان بخشی یک آرایه است و نه قالب ادبی، به دلیل خلاقیت و اهمیت بسیار آن، به عنوان یک قالب و در یک فصل ارائه گردید. تمامی آثاری که توسط دانش آموزان، آفریده، ساخته و پرداخته شده اند؛ دارای ارزش ادبی فوق العاده ای هستند و در خور مطالعه و توجه بیشتر و می توانند نمونه های برای کار باشند. بعضی از فصل های کتاب کوتاه و بعضی طولانی هستند؛ انشا های توصیفی که طولانی ترین فصل کتاب است، بیشترین نمونه ها را به خود اختصاص داده است و بیانگر اهمیت توصیف و جایگاه خاص آن در نگارش بیشتر آثار ادبی است. برای تقویت دانش آموزان در هر فصل دو فعالیت رفتاری و آموزشی در نظر گرفته شده است و سطح انتظار ما از دانش آموزان را مشخص می کند. در تمام فصول کتاب تعاریف و تعابیر و اصطلاحات و ... قالب های ادبی بیان نشد تا از تکرار مکررات جلوگیری شود و بیشتر به شیوه ی کار پرداخته شد.

اگر چه فرهیختگان بسیاری راجع به نگارش و انشا ، چگونگی آن ، مطالب ارزشمندی با عناوین و موضوعات مختلف ؛ راهنمای نگارش ، بوستان نگارش ، انشاهای برگزیده ، آیین نویسندگی و... گفته و نوشته اند ، مجموعه ای که پیش رو دارید اگر چه خالی از عیب نیست اما در نوع خود ، حرکتی نو و بی نظیر است.

شیوه ی کار :

مهمترین ابزار معلم انشا ؛ **عشق ، حوصله و ظرافت** است ، ساعت انشا زنگ آموزش جمله نویسی نیست ، ساعت **استعداد یابی و شناسایی حد و اندازه ی این استعداد در پرورش معانی** است و کار معلم انشا پیدا کردن این استعداد ها است . یک معلم انشا باید با صبر ، حوصله و با ظرافت هر چه تمام تر ، با عشق کار را دنبال کند . لازم نیست دانش آموز را در کشاکش انواع آرایه های ادبی بیازارد ، بلکه باید به او فرصت بدهد تا استعداد خود را نمایان سازد و آنچه را که در درون دارد به روی کاغذ بیاورد . دانش آموز را با **دنیای درون و دنیای بیرونش** پیوند بزند ؛ آرزوها ، امید ها ، غم ها ، شادی ها ، مناجات ها و دعاها و...همگی مربوط به دنیای درونند ، طبیعت ، رنگ ها ، شکل ها ، صدا ها ، حالت ها و...مربوط به دنیای بیرونند ، شعر زیر از ناصر کشاورز این مطلب را به خوبی نشان داده است : در میان کوچه امروز / یک کلاغ مرده دیدم / خم شدم انگشت خود را / روی پرهایش کشیدم / خشک بود او مثل یک چوب / چشم هایش خیره و باز / کوچه بوی غصه می داد / بوی ختم بال پرواز / یک کلاغ دیگر او را / دیده بود و گریه می کرد / با صدای داغ و غمگین / در هوای ساکت و سرد / من به خانه رفتم و او / باز قار و قار می کرد / حق هقش را توی کوچه / پشت هم تکرار می کرد ، یا این جمله ی حقیر از کتاب کلاغ از قصه پر زد ؛ ابرها نباریدند ، آسمان بغض خود را خورد ، با مثال های یاد شده به خوبی روشن است که بهترین راه های ارتباط با دنیای بیرون حواس پنج گانه ی ما هستند ، بینایی ، لامسه ، چشایی ، شنوایی و بویایی اصلی ترین ابزار درک دنیای بیرونند. حالات و رفتار هم کلاسی ها ، دیالوگ ها ، رنگ ها و اشکال هر چند ابتدایی در کلاس درس هم می تواند موضوعی برای پرورش یک معنا باشد ، او باید با حوصله به دانش آموز کمک کند که این معنا را کشف کند و پی به این ظرافت ببرد ؛ اگر صد بار نه بلکه هزار بار از دانش آموز بخواهد که با عطش جمله بسازد و آنرا در یک بند استفاده از آرایه های ادبی توصیف کند ، دانش آموز تشنه و تشنه تر راه به جایی نخواهد برد . ماه های اول سال تحصیلی فرصت مناسبی برای شناسایی این استعداد است . در زیر طی هشت مرحله شیوه ی کار را توضیح داده ام که عبارتند از :